

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/1137/2015
Identifikačné číslo spisu: 8714207879
Dátum vydania rozhodnutia: 13.12.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:8714207879.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu D. Z., bytom X., právne zastúpeného JUDr. Jánom Garajom, advokátom, so sídlom v Prešove, Floriánova 2, proti žalovanému Mestu Poprad, Nábrežie Jána Pavla II. 2802/3, Poprad, IČO: 00326470, o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 10 C 172/2014, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 29. apríla 2015 sp. zn. 4 Co 36/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove uznesením z 29. apríla 2015 sp. zn. 4 Co 36/2015 potvrdil uznesenie Okresného súdu Poprad z 24. novembra 2014, č. k. 10 C 172/2014-50, ktorým súd prvej inštancie odmietol podanie žalobcu doručené súdu 30. júna 2014, ktoré podľa svojho obsahu by mohlo byť návrhom na začatie konania (§ 43 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „O.s.p.“). Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že žaloba žalobcu, ktorou žiadal vyhlásiť medzitýmny rozsudok „o určení, že mu patrí právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie parcely č. 1583/8 a č. 2424/68 v kat. úz. X. za obdobie od 29. júna 2012 do 28. júna 2014 s tým, že po vyhlásení medzitýmneho rozsudku má súd pokračovať v konaní, ustanoviť znalca na vypracovanie znaleckého posudku za účelom určenia výšky bezdôvodného obohatenia a potom rozhodnúť konečným rozsudkom o povinnosti žalovaného vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie určené znaleckým dokazovaním“, nevyhovuje zákonným požiadavkám kladeným na tento procesný úkon účastníka, najmä požiadavke, aby bolo z neho zjavné, čo sa ním sleduje, čoho sa ním žalobca domáha (§ 42 ods. 3, § 79 ods. 1 O.s.p.). Nárok žalobcu v znení ním formulovaným je obtiažné subsumovať pod písmeno b/ alebo písmeno c/ ustanovenia § 80 O.s.p., z čoho vyplýva jeho neurčitosť a nejasnosť. Žiadne ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku žalobcu neopravňuje k nadiktovaniu procesného postupu, akým má súd v konaní postupovať. Ustanovenie § 152 ods. 2 O.s.p. dáva súdu možnosť, ale nie povinnosť rozhodnúť rozsudkom najskôr len o jej časti alebo len o jej základe. Žalobcom navrhovaný postup sa javí ako špekulatívny s cieľom vyhnúť sa poplatkovej povinnosti v zmysle zákona č. 71/1992 Zb. a vylúčiť tak aj

možnosť súdu zastaviť konanie v prípade nezaplatenia súdneho poplatku (§ 10 ods. 2 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb.). Ak by totiž súd prvej inštancie začal vo veci konať a vydal žalobcom navrhovaný medzitýmny rozsudok, odpadla by možnosť zastavenia konania v prípade nezaplatenia súdneho poplatku. Napokon z ustanovenia § 79 ods. 2 O.s.p. vyplýva, že žalobca bol povinný súdu predložiť listinné dôkazy, medzi ktoré je v danom prípade potrebné zaradiť aj znalecký posudok na ocenenie tvrdeného bezdôvodného obohatenia, keďže v zadaní vypracovania takéhoto posudku žalobcovi nebráni žiadna skutočnosť. V prípade, že sa žalobca chcel domáhať vydania bezdôvodného obohatenia, tak stanovenie jeho výšky je obligatórnou náležitosťou žaloby, vo vzťahu k čomu by súd posudzoval dôvodnosť žiadanej výšky a tak aj úspechu žalobcu a povinnosti náhrady trov konania.

2. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorého prípustnosť odvodzoval ustanovením § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Namietal jeho nezákonnosť, nepresvedčivosť, nekonzistentnosť. Uviedol, že je presvedčený, že pokiaľ nie je rozhodnuté o podstate tejto žaloby a jej základe, je nelogické a ne hospodárne sa zaoberať špecifikáciou žaloby. Konanie súdov preto pokladá za odopretie spravodlivosti a možnosti konať pred súdom. Navrhol zrušiť napadnuté uznesenie odvolacieho súdu.

3. Žalovaný v podanom vyjadrení dovolací súd žiadal, aby dovolanie ako neprípustné zamietol.

4. Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalobcu bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 zák. č. 160/2015 Civilného sporového poriadku, (ďalej len „CSP“), podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, a prípustnosť podaného dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 a § 239 O.s.p.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

7. V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle ustanovenia § 239 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

8. Žalobcom je napadnuté potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu o odmietnutí jeho podania, ktoré podľa svojho obsahu by mohlo byť návrhom na začatie konania (§ 43 ods. 2 O.s.p.), teda rozhodnutie, ktoré nevykazuje znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Dovolanie preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

9. S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je

prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

10. Žalobca vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

11. So zreteľom na žalobcom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zamerl na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). K odňatiu možnosti žalobcu pred súdom konať malo podľa jeho názoru dôjsť tým, že súdy jeho podanie označené ako žaloba o vydanie bezdôvodného obohataenia odmietli pre nešpecifikáciu jeho návrhu, ktorú by mal urobiť súdom stanovený znalec.

12. Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za vadný postup súdu, ktorým možno účastníkovi odňať možnosť konať pred súdom sa považuje aj odmietnutie podania, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania (§ 43 ods. 2 O.s.p.), hoci pre také rozhodnutie neboli splnené podmienky, pretože sa takým rozhodnutím bráni žalobcovi v realizácii procesného práva domáhať sa ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené na súde (napr. uznesenie Najvyššieho súdu z 27. februára 2012, sp. zn. 4 Cdo 144/2011).

13. Všeobecné náležitosti podania určuje ustanovenie § 42 ods. 3 O.s.p. Pre návrh na začatie konania Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 79 stanovuje ďalšie náležitosti, uvedenie ktorých je nevyhnutne potrebné, aby súd mohol návrh prejednať a vecne (meritórne) o ňom rozhodnúť. Okrem uvedenia mena a bydliska účastníkov prípadne zástupcov, musí návrh na začatie konania obsahovať údaj o štátnom občianstve a ďalej najmä pravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností a označenie dôkazov, ktorých sa žalobca dovoláva, okrem toho musí byť z návrhu zjavné, čoho sa žalobca domáha. Návrh na začatie konania musí obsahovať konkrétny návrh výroku rozhodnutia, obsahujúci rozsah uplatneného nároku. Údaj o tom, čoho sa žalobca domáha (tzv. petit) musí byť presný, určitý a zrozumiteľný. Súd totiž musí presne vedieť, o čom má konať a rozhodnúť, pretože, s výnimkou uvedených v § 153 ods. 2 O.s.p., nesmie účastníkom prisúdiť viac, než to, čoho sa domáhajú, ani účastníkom priznať iné práva a uložiť im iné povinnosti, ako sú navrhované. Presný, určitý a zrozumiteľný petit návrhu nie je vyjadrením iba formálnych náležitostí návrhu, ale je aj nevyhnutným predpokladom toho, aby súdne rozhodnutie bolo (z materiálneho hľadiska) vykonateľné a aby nastali právne účinky, ktoré žalobca podaním návrhu sledoval.

14. Ak nemá návrh potrebné náležitosti, alebo má iné nedostatky, je povinnosťou súdu poskytnúť žalobcovi potrebné poučenie (§ 5 O.s.p.) a viesť ho k takej formulácii návrhu, ktorá by zodpovedala právnym predpisom a záujmom, o ochranu ktorých žalobca žiada. Neúplnosť návrhu, ako odstrániteľný nedostatok podmienky konania sa súd musí pokúsiť odstrániť v súčinnosti so žalobcom (§ 43 ods. 1 O.s.p.) ešte pred nariadením pojednávania vo veci. Ak sa napriek výzve súdu podanie neopraví alebo nedoplní a v konaní nemožno pre tento nedostatok pokračovať, súd podanie odmietne. O týchto následkoch musí byť účastník poučený (§ 43 ods. 2 O.s.p.).

15. V prejednávanej veci sa dovolací súd stotožnil so záverom súdov nižších stupňov, že podanie žalobcu bolo neúplné, pre ktorý nedostatok nebolo možné v konaní pokračovať. Z podania žalobcu z 30. júna 2014 vyplýva, že sa ním domáha vyhlásenia medzitýmneho rozsudku o určení, že mu patrí právo na

vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške určenej znaleckým dokazovaním nariadeným súdom (bližšie vid' bod 1). K predmetnému dovolací súd uvádza, že ak sa žalobca domáha splnenia peňažnej povinnosti (§ 80 písm. b/ O.s.p.), ním požadovaná suma peňažného plnenia musí byť jasne a presne uvedená v žalobnom návrhu, pretože súd v konaní a v rozhodovaní je ňou viazaný a môže sa od nej odchyliť iba v prípadoch uvedených v § 153 ods. 2 O.s.p. (vid' uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29. júna 2010, sp. zn. 1 Cdo 70/2010). Súdu teda od začatia konania musí byť jasné, o čom má konať a vecne rozhodnúť. Neúplnosť žalobného návrhu spočívajúca v tom, že žalobca neuvedie sumu, zaplatenia ktorej sa v konaní domáha, je podstatnou vadou podania, pre ktorú v konaní nemožno pokračovať. Keďže ide o odstrániteľný nedostatok podania, povinnosťou súdu je pokúsiť sa daný nedostatok odstrániť v súčinnosti so žalobcom postupom podľa § 43 ods. 2 O.s.p. (vid' bod 14), k čomu v danom prípade aj došlo. Súd prvej inštancie uznesením z 10. októbra 2014 (č. l. 41) žalobcu vyzval v lehote 25 dní na odstránenie väd podania a súčasne ho poučil, ako ho treba opraviť a doplniť (presne určiť, čoho sa domáha, t. j. ako má znieť rozhodnutie súdu - žalobný návrh/petit, resp. presne určiť, na splnenie akej povinnosti má byť zviazaný žalovaný, napr. na aké plnenie a v akej výške). Žalobca na výzvu súdu reagoval podaním z 3. novembra 2014, keď výšku sumy požadovaného bezdôvodného obohatenia nedoplnil, zotrvaťc na názore, že presnú výšku bezdôvodného obohatenia možno určiť až podľa znaleckého posudku vyhotoveného v súdnom konaní. Výtýkané nedostatky žalobca teda neodstránil. Správne preto odvolací súd rozhodol, keď uznesenie súdu prvej inštancie o odmietnutí podania potvrdil a takýmto postupom odvolací súd nezačal konanie vadou uvedenou v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a neodňal žalobcovi možnosť konať pred súdom ako nesprávne tvrdil v dovolaní.

16. Vzhľadom k tomu, že dovolanie v predmetnej veci nie je prípustné v zmysle ustanovenia § 239 O.s.p. a dovolací súd nezistil žiadnu podmienku jeho prípustnosti ani podľa ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p., dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c/ CSP ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol.

17. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18.1 Toto rozhodnutie vo veci samej prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

18.2 V časti výroku o trovách dovolacieho konania rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.